

готовності до підприємництва виявляють молоді люди. Молодь частіше за інші верстви населення дивиться у майбутнє з надією й розглядає підприємницьку діяльність як соціально-економічний ліфт. Такі результати безумовно додають оптимізму щодо розвитку соціально-економічних процесів у нашій країні у майбутньому [3].

Разом із тим ми вимушені констатувати, що триваюча повномасштабна війна негативно вплинула на роботу як економічного соціального ліфта, так і загалом на фактично усі процеси та соціальні інститути, що відбуваються та функціонують у нашому суспільстві. Ця проблема безумовно варта окремої серйозної уваги та вивчення.

Загалом, на нашу думку, проблема ефективності функціонування економічного соціального ліфта в Україні є дуже важливою і потребує подальших досліджень.

Література:

1. Сакало О. Є., Здоренко С. В. Економічний соціальний ліфт у сучасному суспільстві. *Збірник наукових праць викладачів, аспірантів, магістрантів і студентів фізико-математичного факультету / ПНПУ імені В. Г. Короленка*; редкол. : Т. М. Барболіна (голов. ред.) та ін. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2023, С. 195–196.

2. Саяк О. В. Економічна нерівність та економічна стратифікація: їх види та взаємозв'язок. *Науково-практичні конференції кафедри ПТЛ (Економіка підприємства: теорія та практика: Всеукр. студент. наук.-практ. Інтернет-конф. та Підприємництво та торгівля: сучасний стан і перспективи розвитку: Міжнар. наук.-практ. конф.)*. URL : <https://konfkafptl.lntu.edu.ua/index.php/ККРТЛЛНТУ/article/view/16> (дата звернення 02.09.2024).

3. Телешун С. “Соціальні ліфти”: як туди потрапити? URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3114222-socialni-lifti-ak-tudi-potrapiti.html> (дата звернення 01.09.2024).

2. Сталий розвиток міст і громад.

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК ГРЕБІНКІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Басарьов Д. А.

Магістрант Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка,

(науковий керівник – доктор педагогічних наук, доцент кафедри культурології, філософії та музеєзнавства Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка Рената ВИННИЧУК)

Програма розвитку культури і туризму Гребінківської міської територіальної громади на 2022-2026 роки, затверджена рішенням 11 сесії Гребінківської міської ради VIII скликання розроблена з метою підвищення ефективності діяльності закладів культури Гребінківської міської територіальної громади, зміцнення матеріально-технічної бази, збереження духовної та історико-культурної спадщини, забезпечення реалізації прав громадян на доступ до культурних надбань, здобуття мистецької освіти.

В рамках Програми забезпечено діяльність 45 закладів культури: дитяча школа мистецтв– 1, міський будинок культури – 1, міська публічна бібліотека –1, міський краєзнавчий музей – 1, 23 - сільські бібліотеки-філії та 18 клубних закладів в сільській місцевості.

В зв'язку з повномасштабним вторгненням РФ та введенням військового стану в країні діяльність закладів культури була спрямована на організацію та проведення 406 благодійних заходів та концертів, зібрані кошти використано на підтримку ЗСУ.

Другий аспект пов'язаний з викликами, які стоять перед Гребінківською громадою включає залучення публіки, фінансування, використання новітніх технологій для просування та збереження культурного продукту. Ефективний менеджмент у цій

галузі вимагає інноваційного підходу, здатності адаптуватися до змін у суспільних вподобаннях та вміння використовувати цифрові платформи для розширення аудиторії.

Третій важливий аспект – це залучення молоді. У сучасному світі, де молодь часто орієнтована на популярну культуру, залучення їх участі та інтересу до соціокультурної діяльності є значним викликом. Менеджмент творчих колективів має знаходити способи залучення молодого покоління, використовуючи інноваційні формати та методи комунікації.

Нарешті, є важливість міжкультурного обміну та співпраці. В умовах глобалізації та міжнародної інтеграції, обмін культурними практиками та співпраця між країнами стають все більш актуальними. Менеджмент у цій сфері має сприяти міжнародному діалогу та обміну, відкриваючи нові можливості для розвитку

Що стосується культури в умовах децентралізації, то для ефективного розвитку, необхідно чітко узгодити дії, які робляться в центрі, з тим, що відбувається в регіонах. Розроблена програма для розкриття внутрішнього потенціалу регіонів спільно з обласними державними адміністраціями. І найважливіше з цього переліку – це розвиток центрів культурних послуг, які, ми сподіваємося, запрацюють пілотними проектами у декількох регіонах. Це трансформування бібліотек, клубів, інших центрів – у сучасні центри надання культурних послуг, нової якісної атракції, як наприклад, онлайн-бібліотеки, кіноточки тощо. Тому без активної участі чи ініціативи ОТГ зробити цього не можливо, і якщо ОТГ виходять з ініціативами міністерство виділяє певні кошти. Є модель, є принципи фінансування, коли частково ОТГ, обласна влада фінансує трансформацію таких культурних центрів, і через систему ДФРР фінансується інша частина [2].

Основою розбудови культури залишається громада. Райони – для системи органів виконавчої влади, у повноваженнях яких контроль за об'єктами культурної спадщини, та тим, як реалізується державна політика у сфері культури на місцях. У компетенції підрозділів обласних адміністрацій залишається управління закладами культури, які є на рівні області - театри, великі музеї, туристичні заповідники національного та місцевого рівнів тощо. Зараз значна частина інфраструктури, яка призначена для надання послуг у сфері культури, знаходиться у спільній власності територіальних громад, якою управляють районні ради. Із завершенням формування органів місцевої влади більшість цих об'єктів перейдуть у власність громади. Краще, ніж самі громади, розвивати питання культури, традицій, інші органи, не можуть, тому основний акцент і в повноваженнях, і в ресурсах у подальшому буде робитися на підтримку громад, які мають бути культурними осередками, де формуються і традиції, і культура, і основна інфраструктура, яка забезпечує надання послуг, які, будуть іти через ці культурні центри [3].

Зокрема, першим кроком має бути визначення переліку об'єктів, які мають перейти у комунальну власність громад. Також будуть об'єкти, які стосуватимуться інтересів не однієї громади, а великих територій. У таких випадках, за словами заступника міністра, громади мають пріоритетне право вирішити, як будуть використовуватись ці об'єкти. Зокрема, згідно з законодавством про співробітництво, громади можуть прийняти рішення про спільне фінансування певних об'єктів та управління ними. Зокрема, йдеться про співфінансування цих об'єктів.

Зараз в Україні розпочинається програма "Велика реставрація", до участі в якому запрошують і громади. Мова йде про відновлення понад сотні архітектурних пам'яток в усіх регіонах України, і наразі створюється експертна група, яка і відбиратиме проекти. Програма поширюється не тільки на об'єкти, які знаходяться на балансі міністерства, але в першу чергу на ті, що знаходяться на балансі або обласних рад, або місцевих громад. Головна мета програми в тому, щоб відновити важливі об'єкти та відкрити їх для туристів [1].

Також громади можуть подавати заявки на конкурсний відбір проєктів регіонального розвитку, що фінансуються за кошти ЄС. Мова йде про систему сталого розвитку громади, чи регіональні програми, які активізують саме сферу розвитку чи культурної спадщини, туризму тощо.

Також для громад є ряд навчальних програм. Зокрема, Швейцарсько-українського проєкту "Підтримка децентралізації в Україні" DESPRO пропонує два інструменти навчання – школа місцевого самоврядування і навчальна платформа.

Культура в окремих громадах несе той код нації, який потім формується в загальноукраїнський культурний код. Соціальна єдність, розуміння спільних завдань – все це формується навколо культурних речей. Тому розпочалася праця в рамках наших тренінгових програм над формуванням ідентичності громади через культурні інструменти.

У розвитку культури в громадах треба діяти стратегічно, саме такий підхід допоможе перейти від інфраструктури до її наповнення [1].

Під час роботи із громадами виявилася ще одна проблема – наявна інфраструктура не відповідає потребам громади. Адже за багато років вона занепала і сьогодні потребує системного відновлення. Також дається взнаки брак кадрів та обмаль ресурсів. Це підкреслює важливість стратегій та системності. Саме для таких потреб Програма USAID DOBRE створила методичні рекомендації, де описано універсальний інструмент для покращення послуг. Методика базується на досвіді громад, які уже розробили такий план.

Література:

1. Бондар О. В., Глебова А. О. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. Київ : Освіта України, 2013. 480 с.
2. Винничук Р. В. Культурологічний дискурс проблем соціокультурної динаміки. Молодий учений. 2017. С. 5-9.
3. Моніторинг громадської думки населення України (вересень 2001). К., 2001. 29 с.

ПРИНЦИП КОЕВОЛЮЦІЇ ЛЮДИНИ І КУЛЬТУРИ В УРБАНІСТИЧНОМУ ПРОСТОРИ

Винничук Р. В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Коеволюція – це нова методологія вивчення надскладних проблем взаємозв'язку суспільства (людини) і природи. Коеволюційна методологія є системою принципів побудови теоретичної та практичної діяльності, в якій основними є принципи: антропокосмізму, комплементарного діалогу та універсального гуманізму.

Коеволюційна методологія передбачає особливий тип філософування, який в історично-філософській традиції був сформульований як антропокосмізм (М. Федоров, В. Вернадський, М. Холодний). Він істотно відрізняється від традиційних моделей філософії, таких як теоцентризм, пантеїзм, сцієнтизм та антропоцентризм. У цих моделях предметом філософської рефлексії ставали відповідно биття як результат і форма божественної креативності, знання (насамперед, наукове) як самодостатня цінність, і, нарешті, людина як центр світобудови. Коеволюційна методологія певним чином покликана не просто пере- акцентувати традиційні проблеми, наприклад, з ієрархізованого змісту буття на його сенс у будь-яких його формах та на будь-яких рівнях. Отже, антропокосмізм свідомо відмовляється від догматичності і монологічності у відношенні з природою. Він передбачає діалог і поліфонію: "Немає центру, є тільки єдність" (Л. Карсавін). І саме в контексті антропокосмізму формується новий постнекласичний і навіть пост-постмодерний образ людини. Коеволюційна методологія має з умоглядної гіпотези в рамках так званої елітарної культури перетворитися на